

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.“

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyzó küldemények intézendők: n.-kállói utca Textorisz-ház.

Bármentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

A kéziratok nem adóznak vissza.

Kiadó-hivatal.

hová az előfizetési pénzek, a lapba szánt hirdetések és felszólamlások küldendők: Nagytér 136. sz. a.

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr. Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstári illeték 30 kr.

A nyilt-terben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések megszámlálásánál, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Szabolcsmegye közönségéhez a „Szabolcs“-ról.

(Vége.)

Tudvalevő dolog, hogy a „Szabolcs“ élére állott „lapkiadó-társulat“ alakulási ideje ez év végével lejár, itt tehát az idő, hogy az e lap iránt érdeklődő közönség újból gondoskodjék, illetőleg sorakozzék ez eszme körül: eszközözendő annak újbóli megtestesülését, illetőleg hogy biztosítsa a már megindult „Szabolcs“ folytonos megjelenését.

Tisztelettel felszólítunk tehát minden ügybarátot, helyben és vidéken, miszerént méltóztatassanak abeli szándékukat, ha vajjon ohajtanak-e a „Szabolcsmegyei lapkiadó-társulat“ kebelébe lépni, pár sorban tudatni az e vállalat ügyvezetőjével, Krasznay Gábor urral, még pedig minél előbb.

Szabolcsmegyében, tekintve az itt eddig egymást felváltva keletkezett és egymásután megszünt lapok sorsát, oly lap, mely fontos feladatának minden tekintetben megfelelhessen, mint a „Szabolcs“ programjában is kifejtettük volt, csakis társulás útján szilárdítható meg.

Szükséges tehát, hogy a lapkiadó-társulat újból alakuljon; még pedig nagyobb erélyvel és számban, mint az első alkalommal, ami csak a vállalat értékét és becsét emelendi.

Ez ohajunk és vágyunk közepette, igen megnyugtatólag hatott reánk a megye területén többhelyen nyilvánult azon épen oly nemes, mint jogosult felszólalás, hogy t. i. ha a „Szabolcs“ szabolcsmegyei lap akar lenni, amint hogy nem is lehet más, illő, hogy a lap fentartásához és biztosításához ne csak a központi (nyiregyházi), hanem a vidéki értelmiség és erő is járuljon.

Már e felszólalás magában igen kedvező kilátást nyújt a „Szabolcs“ másodévi pályájához. E lelkesültség míg egy oldalról előleges biztosítékul szolgál a lap anyagi helyzetéhez, más oldalról, az érdeklődés fokozódására, tehát a szellemi erőteljesebb támogatásra is nagymérvben kiható befolyással van.

A közművelődést biztosító eddigi társadalmi és állami intézmények érdekei, részben a korszellem követelményei folytán létesítendő újabb társulások, ugy a magán- és közéleti átalakulások életre hívása, ma már igen nagymérvben a sajtó, az időszaki lap működésétől függvén, csak saját anyagi és szellemi jólétünket hanyagolnánk el, ha egy-egy éven át fejtenkünk csakis 4 frtba kerülő lap fennállását sem volnánk készek biztosítani.

Ily közönyt föltenni nem lehet, nem szabad Szabolcsmegye közönségéről, mely a jogfejlődés- és terjesztésnek, s a honszereget politikájának századokon át mindig előbarciosa volt, habár azért maga elszigeteltségénél s az irodalmi tűzhely hiányában, csak lassan tudott is haladni.

Bármerre fordulunk, mindenütt hiány, mulasztás. Itt az idő, hogy e mulasztásokat helyrehozzuk. Mindezeket pedig csak a sajtó működésének közvetítésével érhetjük el leg hamarabb és legbiztosabban.

Ha gyümölcsöt akarunk szedni, előbb fát ültessünk és ápoljunk. Valamint a természetit, ugy az erkölcsi életben sincs ugrás.

A társulathoz lépés föltétele ismét csak az leand, ami első ízben volt; t. i. a belépő csakis az egy évi előfizetési díjt (4 frt) teszi le az aláírásakor.

Erősen meg vagyunk győződve, hogy e 4 frt előfizetésnél több teherrel, a második évben sem kellend járulni a t. tagoknak a vállalathoz. Sőt amennyiben a „Szabolcs“ előfizetői naponként szaporodnak s a helyi és megyei viszonyok időközben előnyösen megváltoztak, és folytonos alakulási mozgásban vannak, e lap beltartalmának ok- és szükség szerű változatossága által, az aziránti érdeklődés, tehát a támogatás és pártolás is növekedni fog.

Hogy azonban a „Szabolcs“ megjelenésében fenakadás ne történjék; hanem addig is, míg a „lapkiadó-társulat“ egész erővel tömörülhetne: szíveskedjenek az azt pártoló eddigi és új előfizetők, az előfizetési díjt, természet szerint, 1, — 2, — vagy 3 évnegyedre, még e folyó decemberhó folytán beküldeni társulati pénztárnok Krasznay Gábor ur kezébe Nyiregyháza, hogy a lap megjelenése pontosan eszközölthessék.

K. Kmety István
fel. szerkesztő.

A rétköz és érdekei.

I.

A „Szabolcs“ 40-edik számának hasábjain végig futva, mindenek előtt egy „Szellőztessünk“ című cikkre kezemem el, mely leköté figyelmemet. Midőn 100,000-rek jólétét láttam abban enlítve, felettébb érdekessé vált előttem olvasni, hogy ez értekezésben a felső-tiszaszabályozásról lesz szó. No, így gondoltam, végre-valahára hallunk s olvashatunk valami figyelemre méltót ez ügyről. Kétségkívül, úgy vélekedtem, hogy Rétközi ur a tárgyilagosság határain belül, új eszmékkel és javaslatokkal lép ki a közönség és érdekelttek bíráló és ítélő széke elé.

Igy lelkemben örülve fogtam hozzá a 4-ik bekezdés olvasásához, melynek azonban mindjárt kezdetén, nagy szomorúsággal, cikkirót messze földre, Kamesatkába, onnan az adóexecutiók, s végre az oly rég elesépt „politico-sociális“ eszmék hazájába kellett követnem.

Nem esoda tehát, hogy nagy mértékben előfogott a honvágy, s e messze földről hazatérve, alig vártam, hogy e kellemetlen „szellőztetésnek“ végét érjem, gondolva, hogy a legközelebbi tiszaszabályozási gyűlésen majd megrostáljuk azt, s ami kevés csira-képes szem akadna benne, elvetjük; a gazt és konkolyt pedig gazdájának

visszaadjuk. Ámde csalódtam számításomban! Szögyény Emil urnak ugyanis a „Szabolcs“ 43-ik számában közzétett „Válasz“ nekünk is, mint a tiszai társulat választmányi tagjának, félreismerhetlenül becsületbeli kötelességünkbe helyezé már, ezuttal a dolghoz szólani; de mindenesetre tettük volna ezt előbb is, ha ezen egész botrányos affaire előbb értésünkre esett volna.

Nem lesz mindazonáltal most sem későn „Rétközi“ cikkét bonczkés alá venni s aztán a rétköz s ama 100,000-rek érdekében néhány igénytelen, de mindenesetre kizárólagosan objectív észrevételt tennünk.

Mindenek felett csodálkoznom kell azon, hogy cikkirő előtt, a szabályozási ügykezelés olyan „terra incognita“-féle, midőn azok nyilvántartásának mérve, e társulat fennállása óta, tudtommal egyáltalán nem csökkent, s így ha a nyilvánosságra nézve valami kívánni való mutatkoznék is, az etekintetben hiányosság sem a társulat tisztviselői vagy választmányai titkolózásainak, de az alapszabályok hiányos voltának róható fel. De jó ielkiismerettel mondhatom, mikép sohasem tapasztaltam, hogy a társulati tisztviselői karhoz intézett interpellációk, csak egyszer is felelet nélkül hagyattak volna; s különösen az igazgató ur, kiérdemlett dícséretre legyen mondva, hozzá intézett felvilágosítást igénylő számos kérdéseinkre, mindig előzékeny, hogy ne mondjam pedáns készséggel válaszolt; — s bizonyára így járt más is: aki kopogtatott, az előtt feltárták a szabályozási ügykezelés „titkainak“ — — nyitott könyvét.

Hja! de kellett ám cikkirónak a „titkolózás“ föltevése, hogy ezt a passus végén egy csattanós allegoricus phrassissá kikerekíthesse. Bizony pedig jobban tenné Rétközi, ha a phrasisok gyártása helyett, az általa felületesen s nem helyes oldalról érintett ügy érdemét szelöztetné, mit tenni cikkirő eddigelé, ugylátszik, elmulasztott; s e meggyőződésben ajánlunk bátran bárki-nek fogadást, hogy cikkirő olykor, midőn magát egy — más tárgyra nézve Kamesatkában lenni érezte, sem vette igénybe e társulat vagy igazgatójának szellemi kalauzozását; mert csakis így érthető, hogy Rétközi. Kamesatka és talán a szomszédos China határain belül tévelyeg még ma is.

KÖZGŰYEK.

Válasz

a szabolcsi monographia ügyében.

A „Szabolcs“ 47-edik számában „A monographia ügyében“ cím alatt, egy cikk jelent meg, mely, ugylátszik, hogy Foltényi ur közeléből eredett communique — vagyis „hivatalos feleletül“ szolgál leveleim egy némelyik passusára, s azért, nehogy „hallgatva beleegyezni látszassam“, kötelességemnek tartom, cikkirő állításaira reflectálni elhelyűt és kéri őt egész tisztelettel, hogy más ízben a, korántsem „pro domo“, desőt az igazság, különösen a monographia érdekében ejtett svavaimat félre nem méltóztatnék magyarázni. Én soha és sehol nem beszéltem Foltényi ur lankadására,

vagy buzgalmatlanságáról, s ha valamikor egyenesen ő reá, a megye közönségére, s a megyei archaeologiai társulatra hivatkoztam, s itt-ott talán erősebb (de semmi esetre „gyöngédtelemb”) kifejezést adtam ohajtásmunkák; tessék azt mérlegelni ama közönnnyel szemben, melyet ez ügyben tapasztalunk, s melyet czikkiró is beismer, s akkor azt hiszem, nem foghat engem „gyöngédtelemb-nek” nevezni, sem az ereinkben lüktető „ifu tűz”-et kárhoztatni. Nekem nem szükség magyarázni a monographia elméletét s egy monographia kidolgozásával járó fáradságokat mutogatni: én teljes tudatában élek mindeme nehézségeknek, magam is épen ez időkről szeret, egy hasonló munkát körül foglalokozni; de meg épen én voltam, aki kimondtam czikkirónak is egy tételét, hogy ilyes művek szerkesztésére sokszor egy emberélet is kevés. Azért hangsúlyoztam minden adott alkalommal, hogy többen is vegyék szívére az ügyet, s lankadatlanul, ne csüggedve lássanak utána, mert „emlékeink megmentésének idejét majd el találjuk szalasztani”, amihogy egy részét el is szalasztottuk, czikkiróval szólván: „mert nálunk kevés egyén van, aki segédkezett nyújtson, holott e megyéről talán épen e miatt a történelem több esetben tévedett.”

Ez a közöny, úgy hiszem, feljogosított arra, hogy a monographia híret „lanyhán üvegem” képzeltem megérkezni; mert valamint más egyébben, úgy etekintetben is, hátramaradt Szabolcsvármegye. Könyvészeti adatokkal bizonyíthatom e lanyhaságot, de ehelyett tartózkodom először mind e szakba vágó helytörténeti írásokat, félvén, hogy csak a könyvek czimei s a szerzők nevei is betöltenek e lap hasábjait; holott idő és tér annyira drága!

Én teljesen megelégszem a czikk felvilágosító soraival s az ez ügyben támasztott mozgalom gyümölcsözőül jömmel regisztrálom a ténny, melyszerint e megye jobbja előtt immár a monographia szükségéről való nézet általánossá lesz valahára. Megköszönöm czikkirónak értesítését s engedje meg, hogy biztosíthassam arról, miként én nem egy év alatt akartam birni e monographiát; csak arról ohajtottam meggyőződést szerezni: vajjon miben áll ez ügy, melynek jövőitát szívesem viselem.

Andrássy Béla.

A magyar birodalom jogászaihoz!*)

A magyar jogászgylülés hivatásának: miszerint határozatai a jogi közönség közvéleménye kifolyásának tekintendők s mint ilyenek, a törvényhozásra is kellő befolyást gyakoroljanak, csak úgy felelhet meg kellő mérvben, ha a hazai jogászoközönség azt nem csak azért, hogy annak tagjává lesz, hanem tényleges részvételével is gyámolítja.

A horderő s a befolyás ugyanis, melyet a jogászgylülés parlagon heverő jogintézményeink reformja terén gyakorolni van; a tanácskozásaink tettleg résztvevő tagok számától feltételeztetik; mert a tagok tekintélyes gyülekezete által kimondott határozat biztosíthatja csak, hogy jogászgylülés ne egyesek pusztá mezejére kerüljön, hanem a magyar jogászok közvéleményének illetékes tolmácsul tekintetvén, mint ilyen kiváló tekintélyt nyerjen, mely tekintély fogja viszont csak biztosítani, hogy a törvényhozás, a magyar jo-

*) Az ügy érdekében felkértünk, hogy ezen felhívást egész terjedelmében vegyük át és ezáltal a magyar jogászgylülés iránti érdeklődés fokozására működünk közre.

A „Szabolcs” tárczája.

Anyámhoz.

Tekints reám csak büszkén, bizalommal;
Ne fenyeget meg, jó anyám,
Ha csüggedésben a szó ajkamon hal,
S ha bút zeng fiad hurja tán.
A titkos kés, mely útam erre vonta,
Fel-felmutat, s hol kéklík, arra csal...
És én könyörgök, kezem összefonva, —
Mind, mind keserv, mind, mind fohász e dal.

Mit ér, ha én anyémnek vallja álmod?
Eszményem ára szenvedés;
Ruhám daróc, s az övé büszke barsony,
Léha köre gyönyöl, lenéz.
Ugy fáj nekem ez udvaroncok átká;
Gyönyös kacsajuk velőmben nyílal, —
Míg ő küszdelim könyveivel áldja...
Mind, mind keserv, mind, mind fohász e dal.

Avagy talán az embeerekre szájnám,
Lelkembe a mi tiszta, jó, —
Atiknek ajkán a bő viszonzásban
Oly kufár, csalfa mind a szó.
Kapszi lelküknek úgy rettegtek árnya;
Haláltusát vi lelkem álmal...
De ne aggódj, hogy intelméd hiába,
S mind, mind keserv, mind, mind fohász e dal.

Tettvagy élesíti minden cepp erőtmet;
Szent lelkesülés, ifju tűz;
S ez égő vágy bár messze von tetőled,
S tóvissel hintett úton üz:
Bús-téveteg e zord pagonyban járván,
Még eget érek lelkem álmal...
De ne aggódj, ha mig nem jó szívárvány,
Mind, mind keserv, mind, mind fohász e dal.

gászgylülést fontos tényezőként el ismervén, ennek határozatait kellő tekintetbe vegye.

A magyar jog elodázhatlan reformja tehát minden jogásznak a közreműködést erkölcsi kötelességévé teszi s e kötelesség megtámasztása a szakértők befolyását szorítaná le azon tőről, melyen épen a szakértelem s csakis egyedül ez biztosíthatja, hogy hazánk mint jogállam, Európa országai között méltó helyet foglaland el.

E kötelesség teljesítését nem csak a tudomány érdeke, hanem első sorban a hazafiság követeli, különösen azoktól, kik mint jogtanárok, bírák és ügyvédok e jog elméleti művelését vagy annak gyakorlati alkalmazását tüzték ki céljukul, és ezen céljuk minél sikeresebb valórtására egyleteket is alakítottak, melyekben elméleti és gyakorlati ismereteiket váltvetve értékesítik.

E nemes kötelesség teljesítésére hívjuk fel ismét a magyar birodalom összes jogászait, bizton remélve: hogy a magyar jogászgylülés magasatos czéljait a lelkesedés egész hevével felkarolnadják, és az 1873. évi június 2-án összeülőendő negyedik magyar jogászgylülésben ismét tömegesen sietendnek jogi reformunk nagy művének előkészítésénél tettleg közreműködni.

Kelt Pesten 1872. november hóban.

Szabó Miklós, a k.
a magyar jogászgylülés allandó bizottságának elnöke.

Dr. Siegmund Vilmos, s. k.
a magyar jogászgylülés allandó bizottságának titkára.

Szabolcsmegye és hajdukerület tanfelügyelőjének felhívása az illető megyei és kerületi hatóságokhoz. *)

Igen tisztelt tekintetes szolgabíró ur!

Félévi működésem alatt a tapasztalat tanított meg rá, hogy e megye egyes községeinek előljárói kevés kivétellel az iskolai ügyek, különösen a tanköteles gyermekeknek iskolába való járatása iránt közönbös, mondhatni: hanyag és komoly megróvásra méltó eljárást tanusítanak. Méltóztassék tekintetes szolgabíró ur szokott erélyességével beces figyelmeztetést az igazgatása alatti 26 községben. különösen a tanköteles gyermekeknek iskolába való pontos feljására irányuló, s a törvény és megyei határozatok által kézbe adott jog és hatalom erejével a bajok ezen legnagyobbikát orvosolni.

Szabolcsmegye községeiben a hanyag iskolázást egyedül csak a megyei közigazgatási hivatalnokok erélyessége és szigora szüntetheti meg az által, ha a községek előljáróit büntetés terhe alatt fogják kényszeríteni az 1868. XXXVIII. t. cz. 1. 2. 3. 4. 5. és 6. §-ainak évenként nem csak többszöri nyilvános kihirdetésére, hanem a gyermekeiket hanyagon iskolázó szülőknek fentebb idézett törvény 4. §-usa értelmében leendő szigorú megbüntetésére is. Erősen meg vagyok győződve arról, hogy tekintetes szolgabíró urnak ily módon való lelkes és buzgó közreműködése nagy mérvben apasztani fogja e tiszta magyar ajku megyében, jelenleg iskolába nem járó 25.553-ra menő tanköteles gyermekek óriási nagy számát.

Hivatalos tisztelettel van szerencsém felkérni tekintetességét meg a következő intézkedések megtételére és az eredmények velem teendő tudatására.

1. Méltóztassék a községi birókat oda utasítani hogy a tanító urak által hozzájuk beadott iskola mulasztó gyermekek szüleit a törvény rendelkezés szerint büntessék meg és hogy a birók az általuk már eddig beszedeti, vagy a még ezután beszedendő iskola mulasztási büntetés pénzről minden hónap végén tekin-

*) A kerületi tanfelügyelő ur jelen közlemény kíséretében, a felntekott oktatás tárgyában egy terjedelmesebb felhívást küldött be hozánk, melyet azonban csak lapunk jövő számában tehetünk közzé. Szerk.

Tekints reám, ah! büszkén, bizalommal,
Csak ne kétséggel, jó anyám;
Ha nem zokog majd anyni fájdalom-dal,
Egy szebb jövő pitymallatán;
Ha nem lesz fiad irygen kizárva
A szivből, melyért, ha kell, küzdve hal,
És idehagy az önző lelkek árnya:
Mind, mind tiéd, mind, mind vig less e dal!

Andrássy Béla.

Heti tárcza.

(András estélye és annak története. — A mükedvelők. — Az ólomöntés. — A jó-szebekendő. — A galuskafozás. — A szerelem világitó napja. — Egy his kiterés és utbaigazítás. — A pamutartó. — Udvarias és hazala. — A felvilágosultság gyümölcse. — A tárcza vége.)

Ha megdondoljuk, hogy mindennek a kezdete nehez, és milyen gyöngö tárczáiró vagyok én, legokosabban teszem, ha ott kezdem, ahol a mult alkalommal elhagytam — András estélyén. A mükedvelőket is azért kedvelik és becsülik annyira Nyiregyháza, mert újból ott kezdik, ahol elhagyták — az előadás; miért ne követném én tehát az ő példájokat?

Az igaz, ez az András egy kissé közönséges, egyszerű név, de ha valakinek csakugyan sértené hallását, felcserélheti Endrével. Az Endrék mind igen szeretettel méltó Bandik szoktak lenni. Alkalmasint ilyen volt az ő pátronusok, András is, ki névnapuk estélyének először adott nevet és mulatságot. Ó volt az, aki bátorlattan, nőtlen fiatal ember lévén, először öntött ólmot, hogy annak alakjából böngészze ki szerelmes lelkének episódját. Ó volt az, aki először rejtette a szépek papirdarabkára írt neveit galuskába és főzte meg, hogy megtudhassa, melyik az, kinek viszont szerelmétől pirossá lesz ábrándjainak apostolszínű fellege. Ó volt az is, aki ideáljának zsebekendőjét először rejtette nőtlen

tetes szolgabíró urnak pontosan beszámoljanak, hogy képes lehesek én is jelentésemet e tárgyban a megyei iskolatanácsnak és bizottmányunk beadhatni.

2. Méltóztassék tekintetességét a járásában eső 26 község előljáróinak szigoron kötelességévé tenni, hogy a községeiben levő különféle hitfelekezetű felntötteket szállítsák fel a tanító urak által a téli évszak ideje alatt számukra megnyitandó oktatásban való részvételre. Különösen pedig a közöttük levő honvédeket rendeljék be a tanulásra, mint a kiknek az ez idej őszi szemlekor a zászlóalj parancsnoksága által komolyan kötelességüké tételét. Méltóztatnék egyszersmind a községek előljára a felntöttek oktatása érdekében odahatni, hogy a tanítási helyiségeknek fűtéséhez és világításához szükségesek lehetőségek lehetőleg fedezni igyekezenek.

3. A magyar kir. honvédelmi miniszteriumnak f. é. augusztus 25-én 27,602 sz. a kelt s hozzám hivatalosan áttett rendelet folytán, tisztelettel kérem tekintetes szolgabíró urat: méltóztassék a községek előljára meghagyni, hogy f. é. december 15 éig a nyiregyházi honvéd zászlóalj parancsnokságnál jelentsek be:

- a) „hány honvéd tanult meg írni és olvasni avagy olvasni”.
- b) „hány gyengébb elméjű maradt oktatás alatt, vagy a ki később jelentézet, s még oktatandó.”
- c) „hány honvéd nem jelent meg, s mi okokkal indokoltatt elmaradásuk”.

Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy szives tiszteletem kifejezése mellett magamat tekintetességét jó indulatban ajánljam, és más részről, hogy a közoktatás ügyének előbbre vitelére irányzott törekvéseimben hathatós párfogásával és erélyes közreműködésével engemet gyámolítani méltóztassék, ki is hivatalos tisztelettel maradtam Debreczenben, november 20. 1872.

alázatos szolgálja
Kiss József
tanfelügyelő.

UDONSÁGOK.

— Lapunk mai száma, a rendes megjelenési időn túl 4 nappal később jut olvasóink kezéhez. Ez elkésés méltó feltűnést és még méltóbb megróvást érdemelne, ha a késést nem oly fontos és elháríthatlan akadályok okozták legyen. A nyiregyházi városi képviselőtestület választási cselekményéhez szükséges előmunkálatok kiállítása ugyanis, melyeket jónak látott a városi hatóság a legutolsó napokra halasztani, 7 napot és 7 éjt bevén igénybe, melyhez még az a szerencsétlenség is járult, hogy vidéki nyomdába ily rövid idő alatt erőt szerezni teljes lehetetlen, ezenkívül a nyomdai helyiség átalakítása is épen e napra esett, kénytelenek voltak jogos követelésünkkel visszavonulni s a különben is csekély nyomdai erőt müködni engedni a készítés halasztást nem szenvedhetett város érdekében. Reméljük, hogy a t. előfizetők kegyesek lesznek ezen nekünk egyáltalában fel nem róható mulasztást, ezuttal elnézni s minket a késedelem vádja alól fölmenteni.

vánkosa alá, hogy kihallgassa a szelid Álom suttagásából azt a boldogságot, mely annak birtokosával jár.

Az első András tehát, mint láthatni, igen gyöngéd és kedves egyéniség volt Bizonyára megérdemelte a nőktől azt a kis figyelmet, hogy az ő fentebb említett tettenek utánzásában emléket fentartották és utána megérdemlik ami Andrásiunk is, hogy az ő névstélyüknek fölemlítésével kezdjem czikkemet.

Egész halmaz adat szolgál rendelkezésemre; tele lehetne vele írni az egész „Szabolcs”-ot; de ha mindeniket leírnám, ahol a t olvasók egyike vagy másika jól mulatott, — elkezdve a kisvárdai két napig tartott András-estélyétől, a szomszédom András-estélyéig — unalmassá válnék; ha pedig csak egyet írnék le, megnehezítene érte a legjobb barátom is: miért hagytam ki épen az ő galuska-főztjét, melynek első gombócában oly kellemes véletlenül merült fel épen az ő lelke imádoztjának neve!

Igazán, enni való nevek! Ezek tulajdonosai azok a világitó napok, melyeknek fényétől elvakult a szem, kigy hevilésében a szív — de megfázik a rozslu ruházott test. Mert ezek a napok igazságtalanok is szoktak lenni. Mindig jobban fénylenek, mosolyognak, derülnek az új, szép, nobel, elegans öltözétek. mint az egyszerűen tisztességes, de az ő nagyravágysukat nem biztató ruházatúakra.

Pedig, mint sok szegény, bohó ábrándos ifjunak ábrándjaiból tudhatni, ezt nem mindig teszik jól a szép hölgyek. Csak a szegény ifjak szoktak így ábrándozni:

„Vólnék gazdag, mint most az nem vagyok;
Meggveném mind, mi drága, szép, ragyog,
Meggveném a boldogságot magát —
Egy pillantásodért!”

Akinek kedvezőbb kezekkel mért a sors, az úgy is élvezhetvén ingyen e pillantásokat, kisebb gondja is nagyobb annál, hogyszem ily csekélységért annyit öszszeszároljon.

(Sz-ö) **Lapuuk azon t. előfizetői,** akik az előfizetési díjakkal helyben és vidéken, hátralékban vannak, tisztelettel kérjük: méltóztasanak illetkeiket mielőbb beküldeni. A lap kiállítási költségei fedezve vannak ugyan; de amennyiben még a hirdetések után is tetemes összeg van kin; a lap kiállítási költségeit pedig pontosan fizetni kell: az ügy vezetésével megbízott pénztárnok többször sajtójából kénytelen előlegezni a költségeket.

+ **A nádudvari eljárás** csendbiztosának Papp Albertnek, mint onnan értesítenek benünket, sikerült a már régóta üldözés alatt volt Berki Samu futó betyárt, aki N-Kunságot is rettegette s aki a huzyai rablásban is részt vett, a püspök-ladányi határban Sági Lajos csendlegény által elfogtatni. A hurokra került betyár novemberhó 28-án adatott át a kir. bíróságnak.

= **Jószakosság hovatartozása** még mai napig sincs eldöntve. Közlebb két törvényhatóság rendelkezett a józsai hadkötelesek összeírását: u. m. a debreczeni és a szabolemszei. Szegény község azt sem tudja, kinek engedelmeskedjék!

≡ **Burger Jeremiás** helybeli polgártól, folyó hó 4-kere viradóra négyezer-néhány forintot loptak el háló szobájában ágya elé helyezett nadrágra zsebéből. A tettes az utcáról eső ablakon át, egy a kofák sátorbeli kis szék segítségével hatolt be a szobába és menekült ki ismét. A tettes erősen nyomoztatik.

△ **A nagy-kállói utca** felső végén, decz. 6-kán éjjel 11 órájában egyik lámpának iverge elpattván, a petroleum nagy lánggal és perzseggel kezdett égni. Ezt látván két arra menő úri ember, a könnyen bekövetkező egyéb szerencsétlenségtől tarva, éji örök után futott Egyet sikerült is az orosi utcában felfedezni; de fájdalom oly magán kívüli állapotban, hogy mire előérkezett, az egész lámpa szétördelve aludt ki. E tényt csak azért említjük meg az illeték elbeszélése után, hogy láthassa a közönség, mily felügyelet uralkodik városunkban az éji örökre nézve.

× **Greiner József** szabász mester, aki a tavaszom már többeknek adott oktatást a szabásból, városunkban van. Mint halljuk két hétig szándékozik itt maradni.

(h-s) **Magán távsürgönyök felvételére,** az észak-keleti vasutvonalon a nyiregyházi, sóstói, kemecsei, demecseri, pátróhai és kisvárdai távirda állomások is felhatalmaztattak.

(r-g) **Stern Emanuel és Heuffel Lajos** kereskedésükből, több értékes árucikket tolvajoltattak el a mult heten 2 bősörményi asszony által. A lojpas azonban elég jókor vétetvén észre, a két gyanusnak feltűnt nő üldözöbe vétetett, de csak egyiket sikerült a rendőrségi közegeknek elfogni a vasutnál. Az elcsipett nő egyike a vidék leghíresebb zsebmetszőinek.

A KÖZÖNSÉG ROVATA.

M e g h í v ő.

Alulírott tisztelettel felszólítja a helybeli műkedvelő-társulat rendes és pártoló tagjait, miszerént méltóztassanak folyóhó 14-én, azaz a legközelebbi szombaton, a Szuéfy Gyula-féle iskolahelyiségben, a műkedvelő-társulat által követendő működési eljárás felett leendő tanácskozás végett, minél nagyobb számban megjelenni.

Nyiregyháza, decemberhó 8. 1872.

Domján Sámuel
elnök.

Most veszem észre, hogy kissé kitértem a heti tárcza keretéből; de valamint a járatan s véletlen adta utakon nagyobb bravúrrol futjuk meg pályánkat, mint ahol az utolsó számár-pásztor is utbaigazithatja az embert: ugy én is azt hiszem, sikeresebben írhatok így „Heti tárczát”, mintha a Nyiregyházan történtek fonálát gombolyítanám le az olvasó előtt.

A „Strengel“-tartó szerepe a t. olvasóra jutna; ezzel az unalmassággal azonban egyáltalában nem enged meg mulattató készségem alkalmatlankodik; — eszembe jutván, hogy nekem sem esett jól, mikor kamazs-éveimben pamuttartónak használtak azok, akiknek üdvarolni akartam.

A propos, udvarolni Ez a szó már olyan régi, hogy nem ártana megváltoztatni. Udvarolni mondták az udvarlást akkor, mikor nagyobb udvarok tartottak s az udvaroknak nagyobb becsük volt, mint a házaknak. Napjainkban azonban ezt a mesterséget, melyet sokan a művészetig képesek felelteni, házalásnak lehetne nevezni. Hogy egyebet is mondannak házalásnak, én arról nem tehetek: miért tették e két külön foglalkozást oly hasonlóvá?!

A legnagyobb házalók szoktak különben lenni a legkedvesebb emberek, mikor t. i. ott házalnak, ahol csak házasulni lehetne átvitt értelemben. A felvilágosultság azonban itt is megterti fanyar gyümölcsseit s izelése oly bölcsékké tette még az ifjúságot is, hogy mint semmiben, itt épen nem szeretik az átvitt értelmeiket. Vajjon a felvilágosultság e gyümölcsének ez izelől nem fognak-e a mindentudás fájának gyümölcsét kóstoló Ádám sorsára jutni — ?! Nem tudom!

Nekem azonban bocsiassa meg a t. olvasó, hogy elmaradván a kortól, egy kis irói szabadsággal élve — én csak átvitt értelemben neveztem cikkemet „Heti tárczána”. Eből a tárczából ugyan egy napig is bajos volna kijönni... tessék akár átvitt, akár valódi értelemben venni.

—cs.—

A m. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministeriumnak 1867-től 1872-ig szóló jelentéséből.

I. Bankok és hitelintézetek.

1867-ben nálunk csak négy bank és hitelintézet létezett, mely összesen mintegy hét millió forintnyi értéket kezelt.

Ezenkívül az osztrák nemzeti banknak pesti, temesvári, kassai, debreczeni, brassói, zágrábi és fumei fiók intézetei is működtek.

Jelenleg hazánkban a bankok száma 68-ra nőtt s a nálunk pénztári utalványokra, betéti könyvekre és folyó számlára rövid felmondásra letett, tehát a kereskedelem és ipar számára mindenkor készen álló összegek mintegy 24 millió forintra ruginak. 1872. april hó közepéig 28 bank-intézet alapszabályai még tárgyalás alatt voltak.

II. Takarékpénztárak.

A takarékpénztárak leghatásosabb eszközei a kisebb tőkék nagy tökékké való egyesítésének a kisebb kölcsönök általános közvetítésének. Mint ilyenek tekintélyes állást foglalnak el az üzletvilágban.

1867-ben csak 56 ilyen takarékpénztár létezett hazánkban, mai nap számuk már 240-re szaporodott.

Mennyire emelkedett ezen pénzügyintézetek irányában a közönség bizalma, mutatja az, hogy míg az 1867 évben fenn állott 56 takarékpénztárnál a betétek 43 milliót tettek, 1870 év végén, midőn már 147 takarékpénztár működött, a betétek összege 123 millió frtra emelkedett.

Az 1872. évi február hóban Pesten egy országos takarékpénztár is keletkezett, azon felette hasznos programmal, hogy egyrészt az országban levő takarékpénztárak közt közvetítő regulatora leend a pénzforgalomnak és tőke elhelyezésének, másrészt a takarékpénztári intézetek összegének külföldi hitelre is fog nyitni utat.

E czélból a csatlakozó hazai takarékpénztárak közös értekezletre léptek össze Pesten, hol köztük és a központi intézet közt megállapítandó viszony tüzetesen meghatározottat.

III. Önszegélyző egyletek.

A Schulze-Delitsch féle, önszegélyzési elven alakult egyletek nálunk csak az utolsó években kezdtek terjedni. Azon üdvös eszme mely szerent azok, kik mindennapi szerényükből rendszeren nem birnak tőkét képezni, csekélyebb, de folytonos havi vagy heti betétek által, melyekről csak bizonyos évek multával rendelkezhetnek, tekintélyesebb tőkét gyűjthetnek, mely a hozzá csatolt és ismét gyümölcsöző kamatok és üzleti haszonrészt által szaporodik, időközben pedig betéteikhez mért olesó kölcsönt is nyujt, népünk józan felfogása által csakhamar felkaroltatott és gyakorlatilag alkalmaztatott.

1868-tól 1871. végéig nálunk 438 ily czélú egylet keletkezett, részint önszegélyző részint takarékegylet, részint népbank név alatt, s vannak köztük olyanok is, melyek vagy részjegyek kibocsátása, vagy részvénytársulattá alakulás s határozott alaptőke képzése által, annyira megerősödtek, hogy nem csak idegen betétek elfogadására és kamatoztatására, hanem egyéb banküzletekre is kiterjeszkedtek, és tetemes haszonnal működnek.

A társulati élet most részletezett gyors fejlődése közben sajnosan érezte a ministerium az 1840. 18 törvényzikk hiányos voltát, miután e törvény sem alaki, sem anyagi tekintetben nem áll többé öszhangzásban a jelenlegi üzleti élet követelményeivel és a társulási eszmenek 1840. után kifejlett újabb alakzataival.

Mielőtt azonban e fontos tárgyban törvény szövegezéséhez fogott volna a ministerium, nemcsak czélszerűnek, de szükségesnek látta, a részvénytársulati ügy jelen állását Európa nagyobb államaiban rendszeresen tanulmányoztatni, és csak az így nyert és rendezett igen tanulságos adatok alapján dolgoztatott ki egy, a részvénytársaságokról szóló törvényjavaslatot, melynek a német birodalomban már szintén elfogadták 1840. ik törvényeinkkel tökéletesen egybehangzó főelve az, hogy az engedélyezési és felügyeleti rendszer mint alkotmányos államhoz nem illő gyámnokoskodás mellőztetvén — a részvénytársulatok létesítése és működése csak azon feltételekhez van kötve, melyeket maga a törvény jelöl ki, s melyek különösen a részvényesek jogainak lehető megővését czélozzák. (V. K.)

Üzleti értesítés.

A nyiregyházi terménycarnoknál decz. hó 7-én bejegyzett terményárak.

Piaczi ár		Kereskedési ár 100 köböltölkezdve	
Rozs 00-00 fontos	3.75-80		
78-80	0.00-0.00		3.80-3.90
79-80			
Buza	5.00-5.50	vámmáza szer.	5.60-5.75
Arpa	2.40-2.50		2.60-2.65
Zab	1.30-2.25		
Tengeri	2.65-2.75		
Köles	2.80-2.85		
Bab, tisztá fehér	3.50-3.75		
Káposztarepce	0.00-0.00		
Lenmag	5.00-5.12		
Gomborka	0.00-0.00		
Kendermag	0.00-0.00		
Mák	0.00-0.00		
Napraforgóolaj			18.00-19.00
Szer 30 foku nagy. itere	22		22

Szerkesztői levéltáska.

— H-r J-f Dombriad : Kérjük még az év lejárta előtt szives figyelmét felénk fordítani.

Felölös szerkesztő : **K. Kmety István.**

HIRDETÉSEK.

Faárverési hirdetés.

A mislyei kir. alap. kerületi erdőhivatal közhírre teszi, hogy a magy-mocsári alapítványi uradalomhoz tartozó :

1) az Ungmegyében kebelezett s a Nagy-Kapos ungvári országúttól 2 mérföld, a Nyáradkelecsen és Mocsári községtől 3/4 óra távolságban lapályon fekvő mocsári erdőosztályában (belső erdőben) az 1873 évi előirányzott fatermésből mintegy 56 bécsi öl tüzi és 13577 köbláb kemény szer-épület és dongafa tövön egészben vagy szálanként 1873 évi Január hó 2-ik és 3-ikán délelőtti 10 órátk kezdve a helyszínen nyilvános árverés utján a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés, és azon kötelezettség mellett, hogy a vevő a vásárolt fát az erdőből három hónap alatt eltakarítani tartozand el fog adatni.

2) a Szabolcsmegyében Nagy-Lónya és Benk-község határai között — nem távol Csaptól a tiszpart ján fekvő

benki erdőosztályában az 1873. évi előirányzott fatermés mintegy 225 bécsi öl tüzi és 18000 köbláb épület és szerszámfa tölgy, szil és lágyfa egészben tövön, az 1873-ik évi január hó 6-kán délelőtti 10 órakor Benken az erdő ör lakházánál nyilvános árverés utján a legtöbbet ígérőnek a felsőbb jóváhagyás kikötésével el fog adatni;

A benki erdőben venni szándékozők azon értesítés mellett hivatnak meg, hogy az árverés megnyitása előtt a kikéltási ár után számított 10 száztól bántapénz, és az illető vállalkozó által a megígért vételárnak fele az árverésen azonnal, másik fele a bántapénznek beszámítása mellett az 1873-ik évi február hó 31-én az uradalom erdőzeti pénztárába bér és teher mentesen készpénzben lefizetendő.

A benki faeladásra 50 kor bélyeggel és a megígért összegből járó 10% bántapénzzel ellátott oly zárt írásbeli ajánlatok, melyekben a megígért pénzösszeg szám és betűvel, s az hogy ajánlattevő az árverési feltételeket szóról szóra elfogadja és magát azoknak aláveti, világosan kiirva leend, — csak az árverés megkezdése előtt fogadhatnak el; utóigérteknék hely nem adatik.

Közvetítetik még, hogy a benki erdőben eladandó fát a vállalkozó egyedül az uradalom által kijelölt téren a vágásban kijegyezett magfákon kívül nyerhet, s a vásárolt fát az erdőterületről bármily választékban az 1873 évi május hó 1-én a kimutatott uton befurtoztatni, és minden kárért, melyet maga beukásai vagy fuvarosai az uradalom területén netán előidézőnek jótállani, s azt az uradalomnak megtéríteni a vevő tartozni fog.

A kir. alap. ker. erdőmeter úr meghagyásából a m. k. alap erdőgondnokság Sajó-Ládon 1872 évi deczember hó 3-án

Ganderer Arthur
erdész.

ELADÓ

Gőzmű-olajmalom.

A vásártéren levő gőzmű-olajmalom, elgyengült egészségem helyreállítása végett eladó.

Venni szándékozók bővebb értesítést nyerhetnek, a malomnál levő lakásomon.

Jéger József.

(3-2)

Tűzifa-eladás.

A nagy-kállói-utczán 1040-edik szám alatt, MIKECZ JÓZSEF-nél mintegy 400 öl eladó vargafa van készletben.

Egy bécsi öl ára csak 19 frt.

(3-2)

Ügyvédi értesítvény.

Alulirt város-főbírói hivatalomat f. hóban bevégezvén, 1867 június 1-sőjén félbeszakított ügyvédi hivatalom folytatását, saját házammal (Orosz-utca szegletén 569. sz. a.) ismét megkezdtem; mit is az igen tisztelt közönségnek ezennel tudomására hozok.

Nyiregyházán, decz. 7-én, 1872.

Körmives Károly
hites ügyvéd.

Eladó nád.

Mintegy 100,000 kéve mennyiségben kapható Halászbán.

Tudakozódhatni Jung Adolfnál Nyiregyházán.

HIRDETMÉNY.

A nagy-debreczeni-utczán 1503. szám alatti lakház, mely gubha koresma név alatt ismeretes, és a kisteleki kerthen 3 nyilas szőlő borlázal és palinkafőzö-üffel s hozzá tartozó készletekkel, ugy-szintén egy darabban 3 hold pázsiti föld az új kisteleki szőlők alatt — szabad kézből eladó, — értekezhetni a föltételek iránt Gyuris Andrásnál 1325. sz. a. a kéz-utczában.

Nyiregyházán, 1872. december havában.

Kovács György.

(3-1)

Hirdetés!

Alulírottak tisztelettel tudatják a t. ez. közönséggel, hogy a már eddigi leszállított árjegyzék után **150 forintig vásárlók, 1-ső deczembertől kezdve** újabb árjegyzék mellett

engedményben részesülnek.

Ugyszintén tölgy tűzifa öle 16 frt., — kalitkába rakva 14 frt.

(3-2)

Sepper & Satori.

Koresmáltatási jog.

Közhírré tétetik, hogy a kis-kállói regále, koresma és állással, ujévtől kezdve, három egymásután következő évekre, nyilvános árverés útján, ki fog adatni.

Az árverés folyó évi deczemberhó 19-én, d. e. 9 órakor a község házánál fog megtartatni.

Kelt Kis-Kálló, novemb. 24. 1872.

Kállay Ottó

mint megbízott és tulajdonos.

REITER ISTVÁN

kocsigyára Váczon

elfogad és a legjutányosabb árak mellett teljesít megrendeléseket mindentféle gazdasági-, utazó- és kékocsikra.

Különösen ajánlja a n. é. közönségnek az alább olvasható kocsikat, melyeknek rajzai a „Szabolcs“ szerkesztőségénél közzemlére kitéve vannak; u. m. :

- a) Kétfelé nyíló, tetővel ellátott kocsi.
- b) Szétszedhető üveges kocsi.
- c) Kutscher-kocsi
- d) Nyílt faton.
- e) Homokfutó kocsi aczélrugókkal.

(0-4)

- f) Taliga rugóval, két lóra, első és hátsó ülésel.
- g) Homokfutó kocsi rugó nélkül.
- h) Homokfutó kautschukkeverékű rugókkal.
- i) Fődeles faton.

Nyilatkozat

Reiter István vácsi kocsigyáros homokfutó kocsijait illetőleg.

Alulírottak ezennel tizsta lelkiismerettel kijelentjük, hogy az ezidén egyik alulírott által Reiter István irtól vásárolt homokfutó kocsival ugy sáros, mint száraz időben, többnyire próba-kocsizásokat tevéen, azt az eddig ismertt kocsiknál nemcsak **kényelmesebbnek** is találtuk; különösen azon tapasztalásra jutottunk, hogy a mi vidékünkön ily kocsi járni, valóságos áldás, mely jelen találmányu kocsi nem csak hogy a **lóerőt nagy mérvben kíméli**, de kényelem és idő tekintetében is rendkívül nyereséges.

Kelt Nyiregyházán novemberhóban

Csoma István
kocsitulajdonos,

Miklós Ferencz
Téglásy József
Gábris János
Téglásy András
Csoma József
Hunyor Sámuel

szabolcsmegeyi birtokosgazdák.

NŐMUNKAI!

Egy, a női munkákban teljesen jártas nő, elvállal mindentféle varrási megrendeléseket, s oktatást ad a szabásban.

Tudakozódhatni a „Szabolcs“ szerkesztőségénél.

Eladó brieska.

Helyben, Nyiregyházán, Vidliczkay József házánál, egy egészen új vasalásu, könnyű brieska eladó, mely minden részében teljesen jó állapotban van.

Értekezhetni iránta a tulajdonos nejjével ugyanott.

(2-2)

Eladó ház.

Nyiregyházán, a pazonyi-utczában, 860-ik szám alatt egy, — 4 szobából, konyhából, ét- és fakamarából, és istállóból álló, jókarban levő lakóház, konyhakerttel együtt, jutányos föltételek mellett eladó.

Értekezhetni ugyanott. (3-1)